

Kamp Westerbork in beelden

THEMA-OVERZICHT

ESSENTIE VAN HET THEMA

Een bezoek aan kamp Westerbork is een bezoek aan een 'lege' plek: de laatste gebouwen van het kamp werden in 1971 neergehaald. Daarmee was kamp Westerbork verdwenen. Alleen het Nationaal Monument Westerbork herinnerde aan hetgeen zich op deze plek heeft afgespeeld. Met de komst van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork in 1983 werden de verhalen van het kamp en haar bewoners opnieuw verteld. In het museum, maar ook op de historische plek door bijvoorbeeld het plaatsen van monumenten, reconstructies, foto's en geluidspalen.

Toch blijft de eerste kennismaking met het kampterrein vaak confronterend: de bezoeker verwacht 'het kamp' te bezoeken, maar vindt een herinneringslandschap. Dit herinneringslandschap heeft zijn eigen lading en betekenis gekregen. Wanneer de bezoeker hier oog voor heeft, zijn overal in het landschap sporen van het kamp en haar bewoners te vinden. Leerlingen gaan op zoek naar deze sporen van het kamp en leggen deze vast. Daarmee creëren ze hun eigen beeld van (de herinnering aan) kamp Westerbork.

De onderzoeksvraag die in deze lessenserie centraal staat is: hoe kun je in beelden een herinnering vastleggen.

Het thema wordt als volgt uitgewerkt:

LES 1

Voor leerlingen uit Midden-Drenthe is het terrein van kamp Westerbork wellicht al een bekende plek. In deze les wordt de leerlingen gevraagd naar de aanwezige kennis over kamp Westerbork en wordt een woordspin gemaakt.

De gebouwen van kamp Westerbork zijn gesloopt, het terrein is 'leeg'. Door middel van een voorlees/instapverhaal worden leerlingen zich bewust dat aan deze lege plek

nog veel herinneringen verbonden zijn. In deze eerste les gaat het om het herkennen van beelden van kamp Westerbork, die symbool zijn geworden voor de vervolging van mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog of voor de naoorlogse geschiedenis van het kamp.

De leerlingen komen erachter dat dezelfde plek voor verschillende mensen een andere betekenis kan hebben en welke rol beelden hierbij spelen.

LES 2

Deze les staat in het teken van de verhalende betekenis van beelden. Leerlingen krijgen een opdracht waarin het verhaal dat ze met hun beeld willen vertellen en de gedachte, herinnering of gevoel dat het moet oproepen, centraal staan.

LES 3

De leerlingen bezoeken in deze les het Herinneringscentrum kamp Westerbork onder begeleiding van een educatief medewerker.

In het museum maken zij kennis met het verhaal van de familie Breslauer: een Joodse familie die voor de oorlog uit nazi-Duitsland naar Nederland vlucht en hier uiteindelijk in kamp Westerbork gevangen wordt gezet. Vader Breslauer wordt de kampfotograaf. Veel bewaard gebleven foto's van het kamp zijn van zijn hand. Ze geven een beeld hoe kamp Westerbork er in 1943-1944 uitzag.

Vervolgens bekijken de leerlingen een filmclip, waarin de 'huisfotograaf' van het Herinneringscentrum Sake Elzinga aan de leerlingen uitlegt hoe hij de leegte van het kampterrein in zijn foto's een nieuwe invulling geeft. Sake geeft de leerlingen tips and tricks.

Aansluitend gaan de leerlingen met de bus van het Herinneringscentrum naar het kampterrein en maken daar - afhankelijk van de groepsgrootte in

2- of 3-tallen – foto's van bijzondere plekken op het kampterrein: 'beelden' die voor hen het meest symbool staan voor kamp Westerbork.

LES 4

De leerlingen kiezen per groepje de beste foto uit. Deze foto's kunnen digitaal worden gebruikt of op school worden uitgeprint. De leerlingen kunnen de uitgekozen foto toevoegen aan hun portfolio en lichten in het bijschrift hun keuze voor juist deze foto toe. Ze praten na over hun bezoek aan het Herinneringscentrum Kamp Westerbork.

De foto's en hun bijschrift kunnen ook in de klas of een centrale plek in de school worden geëxposeerd, waar bij de leerlingen een mondelinge toelichting geven.

VAKOVERSTIJGENDE AANSLUITING

- wereldoriëntatie
- burgerschapsvorming
- taal
- beeldende vorming

KERNDOELEN

Kerdoel 51

Leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

Kerdoel 53

Leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kerdoel 54

Leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

In alle lessen komen leerlingen in aanraking met de sturende kracht van beelden. In les 3 is er aandacht voor de verschillende beeldaspecten en in les 3 en 4 voor fotografie en fotograferen.

Kerdoel 55

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Kerdoel 56

Leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Tijdens les 1 t/m 4 komen waarden en normen aan de orde, evenals elementen uit de beeldcultuur (waaronder reclame). In het museum komen de leerlingen in aanraking met objecten en gebouwen uit het verleden.

BASISTALENTEN

Creatief talent

Scheppend, beeldend, muzikaal, origineel, flexibel, buiten kaders denken, probleemoplossend vermogen.

Communicatief talent

Kan gesprek voeren, op de juiste manier reageren, expressief, mediawijs, overtuigingskracht.

Sociaal talent

Empathisch, verzorgend, behulpzaam, kan omgaan met emotie, zelfreflectie, werkt samen, amuseert, bemiddelt, is cultuurbewust.